

Prasības vides piesārņojuma samazināšanai

Ievads

Šajā dokumentā aprakstītas prasības un veicamie pasākumi, lai novērstu vai ierobežotu vides piesārņojumu, veicot meža darbus.

Šo prasību mērķi ir:

- Novērst vai samazināt piesārņojumu, kas var radīt kaitējumu cilvēka veselībai, īpašumam un videi;
- Noteikt galvenos piesardzības pasākumus, kas veicami, lai nodrošinātu piesārņojuma samazināšanu;
- Nodrošināt LVM darbiniekus un līgumpartnerus ar pamatzināšanām par rīcību vides piesārņojuma gadījumā.

Meža darbi šo prasību izpratnē ir:

- visa veida darbi ar motorinstrumentiem (motorzāģiem, krūmgriežiem u.c. ierīcēm, kuras darbina ar motoru);
- visa veida darbi ar tehniku, tai skaitā:
  - mežsaimnieciskie darbi (koksnes produktu sagatavošana, pievešana un izvešana);
  - mežkopības darbi (augšnes apstrāde, koku stādīšana, jaunaudžu kopšana, apauguma novākšana, pļaušana);
  - meža infrastruktūras objektu būvniecība un uzturēšana;
  - derīgo izrakteņu un citu meža produktu ieguve.

1. Prasības

1.1. Lai samazinātu vai novērstu vides piesārņojumu meža darbos ir noteiktas prasības:

- 1.1.1. tehnikai un motorinstrumentiem;
- 1.1.2. naftas produktu uzglabāšanai un transportēšanai,
- 1.1.3. naftas produktu absorbējošo materiālu lietošanai;
- 1.1.4. atkritumu apsaimniekošanai.

1.2. Vispārējās prasības par piesārņojuma samazināšanu vidē nosaka "Vides aizsardzības likums" un likums "Par piesārņojumu", un tās ir saistošas visiem meža darbu izpildītājiem.

2. Prasības tehnikai un motorinstrumentiem

2.1. Izpildot meža darbus, nav atļauts piesārņot augsni un ūdeņus. Meža darbos iesaistītajai tehnikai un motorinstrumentiem jābūt bez eļļas, degvielas un tehnisko šķidrumu noplūdēm dabā. **Ja konstatē noplūdes, darbus nekavējoties pārtrauc** un veic remontu.

2.2. Tehnikas un motorinstrumentu zāģu ķēžu eļļošanai izmanto bioeļļas (bioloģiski noārdošas eļļas un smērvielas), kuru joda skaitlis atbilst normatīvajiem aktiem.

- 2.3. Uz bioeļļas iepakojuma jābūt norādītam, ka eļļošanas līdzeklis bioloģiski noārdās. Ja uz iepakojuma minētās norādes nav, meža darbu izpildītājs darbavietā glabā bioeļļas iegādi apliecinoša dokumenta kopiju.

3. Prasības naftas produktu uzglabāšanai un transportēšanai

- 3.1. Meža darbos izmantotās tehnikas apgādei ar degvielu jāatbilst "Eiropas valstu nolīguma par bīstamo kravu starptautiskajiem pārvadājumiem ar autotransportu" (ADR) prasībām.

Uzliesmojoši šķidrumi

- 3.2. Bīstamo kravu pārvadājumos iesaistīto personālu apmāca un veic apmācību dokumentēšanu atbilstoši ADR nolīguma I sējuma 1.3. un 1.3.3.punktā noteiktajam.

- 3.3. Visas degvielas tvertnes, kuras glabā meža darbu izpildes vietās, vai izmanto degvielas piegādei, marķē atbilstoši ADR nolīguma II sējumā noteiktajām prasībām.

- 3.4. Uz degvielas tvertnēm piestiprina bīstamības zīmes un norādes par pārvadājamo vielu. Bīstamības zīmju malu izmēri ir 10 cm. Dīzeļdegvielai bīstamības zīmes ir sarkani rombi ar melnu vai baltu liesmu un ciparu „3” apakšējā stūrī, un zīme ar zivs un koka simbolu, kas brīdina par videi bīstamu vielu. Pārvadājot dīzeļdegvielu, uz tvertnes norāda tās kodu – UN1202. Ja tvertne lielāka par 450 l, bīstamības zīmes un degvielas kodu piestiprina uz tvertnes divām pretējām pusēm.

Videi bīstamas vielas

- 3.5. Meža darbu izpildes vietā iekraut un izkraut degvielas tvertnes atļauts, satverot tās tikai aiz tvertnes ražotāja paredzētām konstrukcijas vietām.

- 3.6. Uz visām degvielas tvertnēm jābūt ADR apzīmējuma kodiem. Degvielas tvertņu kodā ir

simbols un lielle burti Y, Z vai X, kas norāda šādas iepakojšanas grupas:

3.6.1. Y – II un III iepakojšanas grupa (benzīns, dīzeļdegviela);

3.6.2. Z – tikai III iepakojšanas grupa (dīzeļdegviela);

3.6.3. X – I, II un III iepakojšanas grupa.

- 3.7. Ja degvielas piegādei uz meža darbu vietu izmanto specializētu autotransportu, tam jāatbilst ADR nolīguma prasībām.

- 3.8. Pārvadājot pa autoceļiem vairāk par 60 l degvielas, līdz jābūt noformētiem kravas pavaddokumenti, pavadzīmei atbilstoši ADR nolīgumam, un citiem dokumentiem atbilstoši spēkā esošiem normatīviem.

- 3.9. Uz atvieglotiem ADR noteikumiem, t.i., bez speciālas autovadītāja apliecības bīstamo kravu pārvadāšanai, dīzeļdegvielu var pārvadāt ne vairāk par 1000 litriem transporta vienībā.

- 3.10. Pārvadājot degvielas tvertnes vai kannas, tās nostiprina atbilstoši MK noteikumiem nr.166 „Noteikumi par gabalkravu izvietošanu un nostiprināšanu autopārvadājumos”.

- 3.11. Ja kannas vai motorinstrumentus pārvadā pasažieru telpā, tos nostiprina pret brīvu pārvietošanos, izmantojot nostiprināšanas saites, sietu, pārklāju vai citas nostiprināšanas ierīces.

- 3.12. Degvielas un eļļas kannām, kuras izmanto degvielas uzpildīšanai motorinstrumentos, jābūt aprīkotām ar degvielas un eļļas pārļiešanas aizsardzības snīpi.

- 3.13. Tehniskos šķidrumus, naftas produktus, ķīmiskas vielas un ūdeni uzglabā tiem piemērotās tvertnēs vai iepakojumos, atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Marķējumam uz tvertnes vai iepakojuma jāatbilst tajā iepildītajai vielai.
- 3.14. Ūdeni tehnoloģiskajām vajadzībām atļauts uzglabāt ADR nolīgumam atbilstošās tvertnēs, ja ir veikta to mazgāšana.

4. Prasības naftas produktu absorbējošo materiālu lietošanai

- 4.1. Meža darbos izmantojamās tehnikas un motorinstrumentu uzpildes un ekspluatācijas laikā jānovērš vai līdz minimumam jāsamazina augsnes un ūdeņu piesārņojums ar naftas produktiem vai tehniskajiem šķidrumiem.
- 4.2. Par būtisku augsnes piesārņojumu uzskata, ja naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūde augsnē ir lielāka par 100 cm² uz augsnes virsmas.
- 4.3. Par būtisku ūdens piesārņojumu uzskata, ja uz ūdens virsmas var novērot naftas produktiem raksturīgo krāsaino plēvi.
- 4.4. Visās tehnikas vienībās, kuras iesaistītas meža darbu izpildē, jābūt vides aizsardzības (naftas produktu absorbentu) komplektam, kurā ir iekļauti:
- 4.4.1. naftas produktus absorbējošie paklāji;
  - 4.4.2. naftas produktus absorbējoša bona (var uzglabāt darbu vietā);
  - 4.4.3. cimdu pāris;
  - 4.4.4. atkritumu maisi.
- 4.5. Vides piesārņojuma novēršanai vai mazināšanai, izmanto vides aizsardzības komplektā iekļautos naftas produktus absorbējošos materiālus.
- 4.6. Prasības naftas produktus absorbējošo paklāju lietošanai:**
- 4.6.1. Absorbējošos paklājus lieto visās vietās, kur novēro naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūdes:
    - 4.6.1.1. uzpildot degvielas tvertni, tehnikas degvielas vai eļļas bāku, ja ir noplūde;
    - 4.6.1.2. veicot tehnikas vai motorinstrumentu remontu, vietās kur noplūst naftas produkti vai tehniskie šķidrumi;
    - 4.6.1.3. zem tehnisko šķidrumu un naftas produktu iepakojuma taras, ja no tās novērojamas noplūdes.
- 4.7. Prasības naftas produktus absorbējošo bonu lietošanai:**
- 4.7.1. Ar tehniku šķērsojot ūdensteces vai izpildot darbus tiešā ūdens tuvumā, regulāri jāpārbauda naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūdes no tehnikas mezgliem.
  - 4.7.2. Naftas produktus absorbējošo bonu lieto visos gadījumos, kad ūdenī var novērot naftas produktiem raksturīgo krāsaino plēvi.
  - 4.7.3. Tekošā ūdenī naftas produktus absorbējošo bonu novieto pa straumi no piesārņojuma vietas un iespējami tuvu tai. Bona (-as) izvieto tā, lai aizturētu piesārņojuma tālāku izplatīšanos.

5. Prasības atkritumu apsaimniekošanai

- 5.1. Izpildot meža darbus nav atļauts piesārņot augsni un ūdeņus ar sadzīves vai bīstamajiem (naftas produktus saturoši atkritumi, hidraulikas caurules, eļļas filtri, tehnisko šķidrumu un smērvielu iepakojuma tara, baterijas u.c.) atkritumiem.
- 5.2. Sadzīves atkritumus glabā atkritumu maisos un pēc darbu izpildes nogādā tiem paredzētā vietā.
- 5.3. Bīstamos atkritumus glabā atkritumu maisos un pēc darbu izpildes nogādā bīstamo atkritumu savākšanas vietās.
- 5.4. Izlietotos naftas produktus absorbējos materiālus glabā atkritumu maisos un pēc darbu izpildes nodod atpakaļ pārdevējam, pamatojoties uz pirkuma līguma nosacījumiem, vai nodod bīstamo atkritumu savākšanas vietās.
- 5.5. Nav atļauta nekāda veida atkritumu atstāšana, aprakšana vai dedzināšana mežā vai jebkurā citā meža darbu izpildes vietā!

6. Rīcība vides piesārņojuma mazināšanai

- 6.1. Ja pirms darbu izpildes konstatē augsnes, ūdens piesārņojumu vai atkritumus, par šo faktu nekavējoties ziņo LVM atbildīgajam darbiniekam, kurš devis darba uzdevumu.
- 6.2. Ja izpildot darbus radies augsnes vai ūdens piesārņojums, nekavējoties organizē un veic neatliekamās¹ pasākumus, lai novērstu piesārņojuma izplatīšanos vai iekļūšanu pazemes ūdeņos.
- 6.3. Ja notikusi naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūde un radušies bojājumi augsnei, veic piesārņotās augsnes sanācijas² pasākumus. Bojātās augsnes virskārtu nogrābj, ievieto atkritumu maisos un nogādā bīstamo atkritumu savākšanas vietās.
- 6.4. Ja notikusi naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūde ūdenstecēs vai ūdenstilpēs, nekavējoties lieto absorbējošās bonas.
- 6.5. Par bīstamu³ vides piesārņojumu nekavējoties ziņo LVM atbildīgajam darbiniekam, kurš devis darba uzdevumu.
- 6.6. LVM darbinieku rīcība:
- 6.7. Ja videi radīts bīstams piesārņojums, LVM atbildīgais darbinieks, kurš pārrauga darbus rīkojas sekojoši:
- 6.8. nekavējoties organizē un veic neatliekamās pasākumus;
- 6.9. nekavējoties rakstveidā informē Valsts vides dienesta Reģionālo vides pārvaldi par kaitējumu videi un sniedz pilnīgu situācijas raksturojumu. Valsts vides dienesta Reģionālo vides pārvalžu kontaktinformācija meklējama www.vvd.gov.lv;
- 6.10. savas kompetences ietvaros organizē un veic sanācijas pasākumus.

¹ Neatliekami pasākumi - visi nepieciešamie un praktiski iespējamie pasākumi situācijas pārvaldīšanai vidē nonākušo piesārņojošo vielu norobežošanai un savākšanai un citu kaitējumu izraisīto faktoru novēršanai, lai ierobežotu vai nepieļautu turpmāku kaitējumu videi un nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību vai ar dabas resursu saistīto funkciju pasliktināšanos.

² Sanācija - piesārņotas vietas attīrīšana un atveseļošana vismaz līdz tādai pakāpei, ka turpmāk cilvēku veselība vai vide netiek apdraudēta un attiecīgo teritoriju iespējams izmantot noteiktai saimnieciskai darbībai.

³ Bīstams vides piesārņojums – piesārņojums, kas var apdraudēt cilvēku veselību, vidi vai īpašumu un kura sanācijai nepieciešams iesaistīt kvalificētus ekspertus.

- 6.11. Atbildīgais LVM darbinieks un meža darbu izpildītājs, veicot paškontroli, Darbu izpildes pārbaudes aktā reģistrē meža darbu izpildē radušos vides piesārņojuma un prasību pārkāpumu gadījumus.

7. Kaitējuma videi atlīdzināšana

- 7.1. Ja meža darbu rezultātā radīts kaitējums videi, LVM atbildīgais darbinieks izvērtē atbildību saskaņā ar normatīvajiem aktiem un darbu izpildītāja līguma nosacījumiem.
- 7.2. Meža darbu izpildītājs, kura profesionālā darbība izraisījusi kaitējumu videi vai tiešus kaitējuma draudus, sedz preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas.